
 ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE	SVETOVANJE, IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE LASTNIKOV GOZDOV	 GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE
	Navodila za ukrepanje proti podlubnikom od poletja 2014 do pomladi 2015	

1 Žledolomu lahko sledi obsežna in dolgotrajna namnožitev podlubnikov

Podlubniki se praviloma naseljujejo in razmnožujejo v poškodovanem, oslavljenem in sveže posekanem drevju. V primerih, ko se močno namnožijo, lahko uničijo tudi povsem zdravo drevje. Glede na veliko količino podrtega, polomljenega in oslavljenega drevja zaradi žledoloma v februarju 2014 in dejstva, da je nemogoče vse prizadeto drevje pravočasno spraviti iz gozda, lahko v naslednjih letih pričakujemo namnožitev podlubnikov, ki bo še dodatno prizadela slovenske gozdove. V kolikor ne želimo katastrofalnih posledic, **moramo redno pregledovati gozdove iglavcev zaradi odkrivanja žarišč podlubnikov** ter poskrbeti za pravočasen posek in odvoz napadenega drevja iz gozda oziroma uničenje podlubnikov, preden le ti napadeno drevje zapustijo.

2 Navodila za odkrivanje žarišč podlubnikov

Najbolj so ogroženi smrekovi gozdovi, v katerih so smrekovi podlubniki marsikje že namnoženi. Lastnike gozdov z večjo ali manjšo prisotnostjo smreke zato opozarjamo, da naj poleti in jeseni redno (enkrat na 2 – 3 tedne) pregledovati svoje gozdove, pri tem pa naj bodo pozorni na naslednje znake napada podlubnikov:

- majhne okrogle vhodne odprtine v lubju na podrtem drevju, ki pa so dobro vidne le na tankem gladkem lubju, ter rovi podlubnikov (slika 2), ki jih lahko odkrijemo z odstranitvijo lubja;
- črvina opečnato rjave barve, ki se na ležečem drevju nahaja v obliki kupčkov v okolici vhodnih odprtin na skorji dreves (slika 1). V primeru napada stoječih dreves se črvina kopiči na koreninskem vratu (slika 3) in na pritalnem rastlinju v bližini napadenih dreves (po dežju ti znaki niso opazni);
- ob vhodnih odprtinah se začnejo nabirati kapljice smole. Smola, ki se sčasoma strdi in postane belkasta, se včasih cedi po deblu (slika 5). V primeru napada osmerozobega smrekovega lubadarja se smoljenje najprej pojavi v zgornjem delu debla pod krošnjo;
- rumeno-rjavo do rdeče obarvanje krošnje (slika 4), ki je značilno za spomladanski napad podlubnikov;
- odpadanje zelenih iglic (slika 6) in odstopanje lubja (slika 7) na deblu tik pod krošnjo. Ti znaki se lahko pojavijo že v poznem poletju in v jeseni, pogosto pa lubje prične odpadati šele čez zimo oziroma zgodaj spomladi (žolne pogosto kljuvajo skorjo napadenih dreves). Krošnja lahko vso zimo ostane zelena, čeprav je lubje že odpadlo z debla.

V kolikor so drevesa že osuta in je lubje že odpadlo z debla, so podlubniki večinoma že izleteli. Prednostno zato sekamo drevesa z zgoraj opisanimi znaki napada podlubnikov.

Opozarjamo, da se lahko lokalno namnožijo tudi borovi in jelovi podlubniki, zato svetujemo lastnikom gozdov, da redno pregledujejo tudi jelove in borove sestoje.

3 Ukrepi za zatiranje podlubnikov

V primeru odkritja napadenih dreves **morajo lastniki takoj obvestiti lokalnega revirnega gozdarja oziroma krajevno enoto Zavoda za gozdove Slovenije**, kjer jim bodo tudi strokovno svetovali o izvedbi poseka in o ukrepih za zatiranje podlubnikov. Napadena drevesa je potrebno pravočasno, torej pred dokončanjem razvoja podlubnikov (preden se bube ali mladi hrošči obarvajo rjavo):

- posekati in obvejiti ter veje in vrhače (v kolikor niso napadeni) zložiti v kupe, tako da tanjše veje prekrivajo vrhače in debelejšje vej;
- napadene sortimente odpeljati iz gozda in na skladiščih zagotoviti uničenje podlubnikov z lupljenjem oziroma predelavo.

V kolikor napadenega lesa ne moremo pravočasno odpeljati iz gozda, je potrebno lupljenje sortimentov in uničenje podlubnikov opraviti v gozdu. Podlubnike v napadenih delih dreves (v odstranjeni skorji in v vejah) uničimo:

- s sežigom;
- z mletjem;
- na drug način, ki ga predpiše Zavod za gozdove Slovenije.

Več informacij na <http://www.zgs.si/> in <http://www.zdravgozd.si/>.

Ljubljana, julij 2014

Znaki napada osmerozobega smrekovega lubadarja (*Ips typographus*)

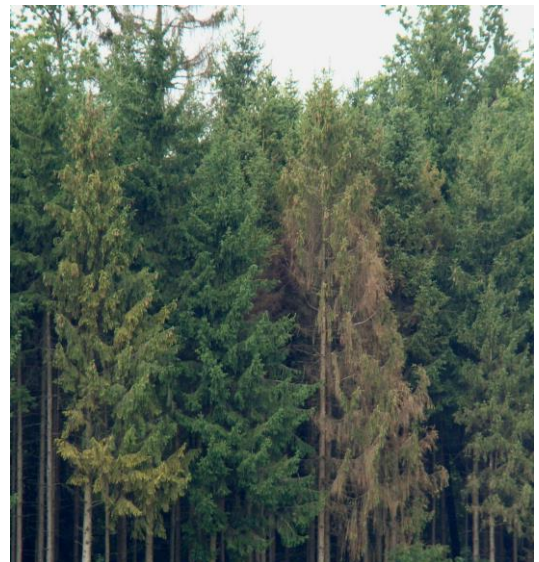
Slika 1: Črvina ob vhodnih odprtinah - znak napada na ležečem drevju

Slika 2: Rovi podlubnikov v skorji napadenega drevesa

Slika 3: Črvina ob koreničniku - znak napada na stoječem drevju

Slika 4: Rumeno-rjavo obarvanje krošnje

Slika 5: Kapljice smole na deblu

Slika 6: Odpadanje zelenih iglic s smreke

Slika 7: Odstopanje lubja v spodnjem delu krošnje